

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2550 โดยใช้การวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตรพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สภาพสังคมและสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรพระพุทธศาสนา ตามคุณสมบัติที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 30 ท่าน ดังนี้

1. พระภิกษุสงฆ์ 6 คน
 - มีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
 - สามารถถ่ายทอดและให้การอบรมแก่เด็กและเยาวชน และ/หรือ
 - มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรพระพุทธศาสนา
2. นักวิชาการ 6 คน
 - มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับหลักสูตรพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - มีผลงานทางวิชาการเป็นที่แพร่หลาย
 - สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโท

3. ผู้บริหารโรงเรียน 6 คน

- มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนไม่น้อยกว่า 5 ปี
- เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลส่งเสริมจริยธรรมดีเด่นจากกระทรวงศึกษาธิการ
- สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโท

4. หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา 6 คน

- มีประสบการณ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า 5 ปี
- มีผลงานทางวิชาการ และ/หรือส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
- เป็นครูจริยธรรมดีเด่น ผู้สอน
- สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีทางการศึกษา

5. ครูผู้สอนพระพุทธศาสนา 6 คน

- มีประสบการณ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า 5 ปี
- เป็นครูจริยธรรมดีเด่นและ/หรือมีผลงานทางวิชาการด้านหลักสูตรพระพุทธศาสนา
- สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าในระดับปริญญาตรีทางสังคมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และไม่จำกัดคำตอบ (Non - directive, open - ended, semi structured interview) สำหรับสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 ท่าน โดยถามเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2550 ในด้านต่อไปนี้ คือ

- 1.1 ความสำคัญของหลักสูตร
- 1.2 จุดประสงค์ของหลักสูตร
- 1.3 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร
- 1.4 การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
- 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

2. แบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร พระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 ท่าน เกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตร พระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2550 โดยใช้แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 สเกล ตามแบบของลิเคอร์ทสเกล (Likert Scale)

5	หมายถึง	ข้อความนั้นมีความเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความนั้นมีความเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	ข้อความนั้นมีความเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ข้อความนั้นมีความเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นมีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 , เพื่อใช้สอบถามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรพระพุทธศาสนา กลุ่มเดิม โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 สเกล โดยผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 โดยเพิ่มค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตอบในรอบที่ผ่านมาของแต่ละข้อคำถามและเพิ่มช่องหมายเหตุ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนความคิดเห็นของตนว่าคำตอบที่ตอบไว้ในฉบับที่ 1 เหมือนหรือแตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือไม่ แล้วยืนยันคำตอบเดิมหรือต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบ หากคำตอบในแบบสอบถามฉบับที่สอง ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ให้เขียนเหตุผลประกอบการ ยืนยันความคิดเห็นของตนลงในช่องหมายเหตุ หากเห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญก็สามารถเลือกเปลี่ยนระดับความคิดเห็นของตนได้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในฉบับที่สอง มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความแต่ละข้อแล้วเลือกข้อความที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 ซึ่งแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตร พระพุทธศาสนา นำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ทั้งมีโครงสร้างและไม่จำกัดคำตอบ

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรพระพุทธศาสนา
ในรอบที่หนึ่ง

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา
ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบสอบถามฉบับที่หนึ่ง

2.1 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating
Scale) จากการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวคิด ทฤษฎี
ที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ
ปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม

3. แบบสอบถามฉบับที่สอง โดยพัฒนาจากข้อคำถามในแบบสอบถามฉบับ
ที่หนึ่ง และเพิ่มตำแหน่งคำถามมาตรฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้
เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแบบสอบถามฉบับที่สอง พร้อมทั้งเพิ่มช่องระบุเหตุผลในส่วนท้าย
ของแต่ละข้อความในกรณีที่คำตอบเดิมแตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่ม

3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ
แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2 จากนั้นส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม เพื่อสอบถามความคิดเห็นอีก
ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 ท่าน เพื่อ
ขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามระดับความคิดเห็นทั้งฉบับที่หนึ่งและฉบับที่สอง
ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองโดยส่งทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศักราช ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในพุทธศักราช 2550 วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณค่ามัธยฐานค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ค่าสถิติที่ใช้คือค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ซึ่งสูตรในการคำนวณคือ (Glass and Stanley, 1970)

1. ค่ามัธยฐาน (Median) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดเมื่อได้จัดเรียงลำดับแล้ว แต่ละข้อความใช้สูตรดังนี้

$$\text{Mdn} = L + I \left[\frac{\frac{N}{2} - F_1}{F_2} \right]$$

Mdn	=	ค่ามัธยฐานของข้อมูล
L	=	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของช่วงที่มีมัธยฐานตกอยู่
N	=	จำนวนความถี่ทั้งหมด
I	=	ค่าอันตรภาคชั้น
F ₁	=	ความถี่สะสมของความถี่ของทุกอันตรภาคชั้นที่เป็นช่วงคะแนนต่ำกว่าในอันตรภาคชั้นที่มีมัธยฐานอยู่
F ₂	=	ความถี่ของอันตรภาคชั้นที่มีมัธยฐานอยู่

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ของแต่ละข้อความ โดย $I.R = Q_3 - Q_1$

เมื่อดำเนินการจากสูตร

$$Q_1 = L_o + I \frac{(N/4 - F_1)}{F_2}$$

$$Q_3 = L_o + I \frac{(3N/4 - F_1)}{F_2}$$

- L_0 = ขีดจำกัดล่างของชั้นที่มีควอไทล์ที่ต้องการทราบค่าอยู่
 I = อंतरภาคชั้น
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด
 F_1 = ความถี่สะสมของชั้นที่อยู่ข้างควอไทล์ แต่เป็นชั้นที่มีคะแนนน้อยกว่า
 F_2 = ความถี่ของคะแนนในชั้นควอไทล์

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

1. มัชยฐาน

ค่ามัชยฐานที่คำนวณได้จากค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญ แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่ามัชยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ค่ามัชยฐานตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ค่ามัชยฐานตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ค่ามัชยฐานตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

ค่ามัชยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ๆ มีความสอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อความมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกันอันเดียวกัน

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำคำตอบในรอบสุดท้ายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาสรุปโดยนำข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50) มาสรุปเป็นผลการวิจัย และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย